

Leopold Jan Szersznik (1747 – 1814)

Leopold Jan Szersznik (ur. 3 marca 1747, zm. 12 lutego 1814), ksiądz katolicki, jezuita, pedagog, bibliofil, fundator biblioteki, pionier muzealnictwa.

Leopold Szersznik pochodził z rodziny, której przedstawiciele byli notowani na Śląsku Cieszyńskim od połowy XVII wieku. Dziadek Leopolda, Andrzej Szersznik (zm. po 1756), był księżęcym leśnikiem w Skoczowie.

Leopold był najstarszym z piątki dzieci Jana Antoniego Szersznika, syndyka miejskiego w Cieszynie, i jego pierwszej żony Joanny Alojzji, córki Leopolda Innocentego Polzera, prawnika i burmistrza Cieszyna.

Urodzony w Cieszynie, studiował w Ołomuńcu i w Pradze. Do 1773 był jezuitą, następnie księdzem świeckim; w 1777 został profesorem gimnazjum w Cieszynie, a w następnym roku jego prefektem. W 1804 został nadzorcą szkół katolickich w Księstwie Cieszyńskim, walczył o wprowadzenie podręczników polskich w początkowym nauczaniu młodzieży. Interesował się matematyką, historią, botaniką i geologią. Dbał o rozwój kulturalny oraz wizerunek Cieszyna. Był twórcą m.in. publicznych ogrodów romantycznych, zwanych "cieszyńską arkadią" (nie zachowały się do dzisiaj).

Od wczesnej młodości zdradzał skłonności bibliofilskie i gromadził własną bibliotekę. Zwiedził wiele bibliotek i archiwów. Podczas pobytu w Pradze był pomocnikiem bibliotecznym Karola Charmela, a w 1774 r. pracował dorywczo w Bibliotece Klementyńskiej nad katalogiem rękopisów. Pewną część książek odziedziczył po ojcu i dziadku, później księgozbiór powiększał dzięki darom przyjaciół i zakupom, głównie na licytacjach. Po kasacji zakonu jezuitów w 1773 r. przejął jego bibliotekę w Cieszynie, zawierającą m.in. dzieła teologiczne, prawnicze, medyczne oraz wiele dokumentów rękopiśmiennych. Księgozbiór Szersznika rozrósł się do około 12 tys. pozycji, w tym wiele inkunabułów, sztychów i map. Część książek zaopatrzył w exlibris z napisem "Ex Bibliotheca Leop. Joann. Scherschnik".

Zbiory Szersznika, udostępniane częściowo już od 1782 r., stały się zaczątkiem pierwszego na ziemiach polskich publicznego muzeum (dziś Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie). W 1808 r. na mocy testamentu ufundował w tym mieście bibliotekę publiczną, dla pomieszczenia której zakupił już w 1802 r. dawny budynek pogimnazjalny. Wszystkie zbiory opisał i skatalogował według ówczesnej wiedzy. Zarówno księgozbiory jak i zbiory muzealne Szersznika, włącznie z regałami na książki, zachowały się w większej części do chwili obecnej we wspomnianym muzeum oraz Książnicy Cieszyńskiej.